

M. Zévaco:

Kraljev vitez.Zgodovinski roman.
(Dalle.)

»Zakaj ste bili tako nestrojni?«
»Mudilo se je, veličanstvo! Moral sem k vam, da vam zakličem: bodite previdni, sire! Ne pijte, ne jejte nočilo!«

Nastopilo je novo, težko molčanje. Preko Ludvikovega čela so švigali zaporedoma odsevi srda in groze. Sklonil se je k vitezom ter vprašal s tihim, zamolklim glasom: »To se pravi, da so mi hoteli nočilo zavdati?«

»Da, sire!« je rekel vitez odločno.

Zenice mladega kralja so se razširile, obraz mu je prebledel. »Ne uidem nič! Napiši se me hoteli umoriti s tem, da so mi upitali konja. Nočilo mi je bil namenjen trup. Jutri poizkusilo kaj drugega. Moja smrt je sklenjena, vitez! Obsojen sem. — Zame ni več rešitve!«

»Ne, sire, ne vdaite se malodušju! Branite se! Napadajte, če treba! Tisti, ki se skrivajo v temi, da nalivajo strup in snujejo zločine, so vedno strahopetni. Odprite oči, veličanstvo, glejte okrog sebe, in kadar spoznate, odkod se bliža nevarnost, napadite brez odlašanja. Če nočete, podležiti, ne podležete nikdar!«

»Kako ste zvedeli?« je zdajci vprašal kralj.

»Po besedi, ki sem jo ušel slučajno, sire. Črna noč mi ni dala razločiti, kdo je govoril. Toda beseda je bila jasna in nedvoumna: kralj bo nočilo zastrupljen! Slisal sem in hitel k vam, veličanstvo. To je vse, kar vam morem reči.«

»To je vse!« je ponovil Ludvik XIII., gledaje viteza z nehinjenim občudovanjem.

Kralj in pustolovec sta se nasmešnila drug drugemu. V dušah obeh se je ozlasila ista struna. In Ludvik XIII. je za minuto pozabil vso vladarsko veličanstvenost, katere so ga bili naučili. Bila sta enaka, čeprav samo za hip.

Mladi kralj je bil še ves očaran od vitezove prigode. Hudomušno se je ozrl na proslavljenega čopca ter se iznova spustil v smeh:

»In moj ubogi Vitry, ki ni vedel, kje se ga glava drži! Oh, sita ste zavzeli moj Louvre! Sto zlatnikov bi dal, da sem bil med gledavci!«

»Res, sire? Ne skrbite, gledali boste še dosti lepše reči!« je vzkliznil Capestang bahavo. Oči so mu žarele, njegova desnica se je ponesla na levo stran, kakor bi hotel prijeti za rapir. »Kri božja, le pridejo nali! Zmeliem jih v prah in jih potentam kakor te črepinje!«

Treščil je s peto po ostankih vrča, ki ga je bil vrzel z nočne mizice, in zavpil:

»Pogum velia! Na boi! Capestang ne ve, kaj je strah!«

»Da!« je vzkliznil kralj ter skočil kvišku. »Na boi!«

Leonora za svojimi vrati se je tedaj vzravnila in tiho splazila v svojo sobo: vedela je dovolj.

»Capestang?« je mislila gredoč. »Kdo je ta Capestang? Že drugič mi je prečital račune. Odkod se je vzpel? Concini ga sovraži. Jaz ga ne sovražim — jaz ga umorim!«

Medtem pa se je zgrudil Ludvik nazaj v svoj naslanjač: dvom mu je zlomil krila že v prvem razmahu, in mračna ubitost je legla spet na njegovo močeano.

»Umore me, kakor so mi umorili očeta.«

»Preden vas doseže njih roka, se posuši. Branite se, sire!«

»To hočem. Še tutri zaukažem preiskavo.«

»Sre, opravite jo sami. Nihče naj ne ve tega. Vaši sovražniki naj ne slutijo, da ste nadeli bojni šlem! Poslušajte, čuhte in glejte na vse strani: kadar boste vedeli, udarite brez svarila!«

Ta nauk je prešinil kralja z novim pogumom.

»A kaj tedaj,« je povzel, »ako zasledim blizu sebe nevarnost, ki se ne bi dala več odvrniti?«

»Pokličite mene, sire! Na rane, krono in žrebile Kriščeve se vam zaklinjam, da nihče ne skrivi motenju kralju lasu na glavi, dokler sem jaz pri hiši!«

Besede so bile vzvišene in abotne hkrati: vsekako bi se jim bil Ludvik v družnem trenutku smejal. Ta hip pa so ga elektrizirale. Upri je oči v pustolovca, kakor bi srkal vase njegov iskren pogum. Vztrepetal je, in glas njegov, ki je bil drugače tako brezbržen, je zazvenel:

»Da, v vas verujem! Da, vi me rešite, vi in nihče drug! Takot vam razodenem skrivnost, ki mi tlačijo dušo in srce: zaznamovati vam hočem sovražce, ki se plazijo proti mojemu prestolu.«

»Sire, sire, v vaše skrivnosti ne silim!«

»Treba je, da jih poznate, zakaj od te minute, vitez, me ne zapustite več. Nenavaden človek ste, zato bodi tudi vaš posel in naslov pnavaden. Posel, ki vam ga naložim, bo v vašo čast: pri moji mizi boste jedli, vse opravke in zabave boste delili z menoj. Concini je samo maršal, Richelieu je minister, Luynes zvezi moi sokolar: vaš naslov pa naj zatemni vsa ta dostojanstva, ker boste več od maršala in več od mi-

nistra — ker boste kraljev prijatelj in drug!«

»Sire! Sire!«

Capestang je pobesil glavo: tolikšna sreča ga je tiščala k tlom. Bila je nezaslišana, pravilna, nemo-goča in vendar resnična: upitala ga je kakor prva steklenica starine, ki jo je bil ukral iz očetove kleti!

Ludvik XIII. pa je nadajeval:

»Vaš naslov naj bo silen zakaj posel, katerega sem vam namenil, je strašan. Vaše srce bo zaznamovano bodalom, vaša prsa bodo živa tarča pištol in arkebuz.«

»To se pravi, boi!« je zavrisnil Capestang s takim glasom, da so začimljala okna. »Živel boi!«

»Da, boi! Strašan bo vaš boj, zakaj pošlem vas nad sovraže, ki im s svojimi plemiči in maršali, Korzičani in Švicarji nisem kos! V plačo — vse to na bodi vaš naslov tisti, ki so ga dali naši kralji v starodavnosti najzvestejšim in nahrabrejšim svojim možem: imenujem vas kraljevim vitezom, braniteljem vladarjeve osebe, varuhom kraljevskega veličanstva!«

»Ukazujte, sire! Izrecite bojno povelje!«

»Poslušajte, vitez moj! Volvoda Guiski je moi sovražnik, toda jaz ga nimam na štem. Princ Condeški je moi sovražnik, in ga preziram: sto drugih močencev je mojih sovražnikov, na ne gledam nanje. Po mojem Louvru in v moji bližini se izprehala maršal d'Ancre, ki je takisto moi sovražnik, ali jaz ga zaničujem. Lastna mati je moja sovražnica, in se je ne boim! Vse to ni nič za vas. Pošlem vas v najostrejši metež, nad tistega nasprotnika, ki šteje! Zakaj on je kraljevske krvi: on zastopa rod, ki ga je moi rod izpodrinil s prestola: kraljev sin je in hoče sam postati kralj! On je glava

zarotniške armade: Guise, Conde in ostali so zgoli njegovi poročniki. Desettisoč plemenitajev je pripravil, da ga vzdignejo na ščit. Ako noderemo nega, se zruši ves načrt, in jaz zavladam! Kraljev vitez eva vam povelja: poiščite moiega sovražnika in izzovite ga na dvoboj: ko na bo stal pred vašim mečem — ubijte ga!«

»Kdo je ta človek?« je zahropel Capestang, čeprav je odnevalo nasprotnikovo ime že ves čas v njegovi glavi.

»Karel, bastard Valoiški, grof Auvernski, vojvoga Angoulemški!« je odgovoril Ludvik XIII. z zamolklim glasom.

V duši vitezovi se je grme podrla vsa blaznost prejšnje minute. Mož, ki naj bi ga ubil v poštenem boju, je bil onsoval Capestanga in mu stregel po življenju. V plačilo za njegovo smrt se je obetala vitezova sreča, katere je iskal v Parizu, samo da še tisočkrat silnejša od njegovih najbolj drznih sani.

Toda nasprotnik je bil Gizele oče! In vzlic vsemu, kar je bil videl, slisal in izkusil pustolovec v Angoulemskem dvorcu, je živel v globini njegovega srca vendar še skrivno upanje, je tlela v njegovi duši vendar še strastna ljubezen do Gizele. Srečo, slavo, čast in bogastvo, vse na svetu bi bil žrtvoval, da se ji more približati. Kri vojvode Angoulemškega prelita po njegovi roki, da je pomenila ločitev na vekoma!

(Dalle prih.)

V nobeni knjižnici ne smete manjkati lični zvezki

»NARODNE KNJIŽNICE.«

Zahtevajte cenike pri Zvezni knjižarni v Ljubljani, Mariljin trg 8.

Gadje gnezdo

je najbolj čvrsto slovensko leposlovno delo iz zadnjih let. Naročite ga lahko za malenkostno svoto 14 kron pri

»ZVEZNI TISKARNI“ v Ljubljani.

la apno

v kosi in zdrobljeno dobavlja na vagonc »AVA“ tovarna, Laško.

Pohišstvo na prodaj!

1584 Ugodna prilika! Radi preselitve v Ameriko se takoj proda popolnoma novo pohišstvo iz trdega lesa (čempove) za dve osebi. Cena 14.000 kron.

Poišve se pri g. Janko Grampovčan, Dunajska c. 29, pritišče

Hiša v Novem mestu

Ozka ulica šte. 191 na lepem prostoru se proda. — letotam se izve tudi za seno. 1583

Iščem tihega družabnika

za dobro vpeljano trgovino. — Cenjene poudbe prosim na upravnistvo „Jugoslavije“ pod šte. 1585.

Gumijeve cevi

za vino, vodo, plin in za sesalke

vsake vrste in v vsaki kvaliteti po najnižji ceni pri

Moric Dadien, Maribor.

Suhe gobe in fižo!

kupuje po najvišjih dnevnih cenah Družba „SAD“ trgovina z deželimi in gozdniimi pridelki, Ljubljana Beethovnova ulica. Prosi se za ponudbo.

Zlatar in juvelir

ALCZIJ FUCHS, Selenburgova ulica 6. priporoča svojo veliko zalogo juvelov, zlatnine in srebrnine. Vsa popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno.

Suhe gobe

laneno seme in vse druge deželne pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & Comp. Ljubljana Volfova ulica 12.

IZKUŠANO NAJBOLJI CIGARETPAPIR**GOLUB**

Proizved Pive hrvatske tvornice cigaretpapira i tuljaka. — Zagreb, Maksimirska c. br. 10. Tel. 9-58.

V nobeni hiši, kjer so otroci, ne sme manjkati

Moj zverinjak

knjižica našim malim za zabavo in pouk s 45 slikami in k tem spada je čim besedilom.

= Cena 20 kron. =

Dobiva se v Ljubljani:

v Zvezni knjižarni, Mariljin trg 8,

v Zvezni tiskarni, Stari trg 19, I.

Tkanine-perilo-modno blago

Velike zaloge! Trdka Najnovejši vzorci!

Raimondo Mallusa & Co. Trst, via San Lazzaro šte. 10. 1506

Odvetniška pisarna
Dr. Karl Koderman-a v Mariboru
so je preselila
na Aleksandrovo cesto 12
(ob vogalu Sodne ulice). 1541

Vsakovrstno manufakturo

se dobi po najnižjih cenah pri trdki

BRUMAT F., LJUBLJANA, Mestni trg 25 I.

Lastni avto za prevažanje. Konkurenčne cene.

Tiskovine vseh vrst

za urade, županstva, društva, trgovce, obrtnike itd. izvršuje lično, hitro in ceno

„Zvezna tiskarna“

v Ljubljani, Stari trg šte. 19.

Naročila sprejema tudi upravnistvo „Jugoslavije“ v Ljubljani, Mariljin trg 8 in njene podružnice v Mariboru, Glavni trg; v 18 Celju, Kralja Petra cesta in v Ptuj, Prešernova ulica.

Oglasi v „Jugoslaviji“ imajo najboljši uspeh, ker je zelo razširjena in jo vsakdo rad čita!

Naročite!

V teku 10. dni prispje večja množina dežnih plaščev v vseh številkah od 44—56 in raznih oblikah za dame in gospode. — Izdelek in kakovost švicarska v ceni od K 900— do K 1050— za komad. — Zajamčeno nepremočljivo! — Naročila sprejema: Prva kranjska razpošiljalna

SCHWAB & BIZJAK
1577 LJUBLJANA, Dvorni trg šte. 3.

Pri poštnih naročilih zadostuje samo navedba številke.

Pozor! Pavci in pevski društva! Pozor!

Mala pesmarica

za mešči zbor; žepna izdaja 11x15 cm

Stev. 1. Davrin Jenko: Sto čutiš, Srbije tužni?
2. Ivan pl. Zajc: Zrinjsko-Frankopanka.
3. Anton Hajdrih: Slabo sveča je brlela.
4. Anton Hajdrih: Pod oknom.
5. Anton Hajdrih: V sladkih sanjah.
6. Anton Hajdrih: Jadransko morje.
7. Anton Hajdrih: Pri oknu sva molče slonela.

Vsaka pesem stane 1 K; 11 izvodov 10 K. Številka 6 in 7 stane po 2 kroni, 11 izvodov 20 kron.

Dobiva se v Zvezni knjižarni, Ljubljana, Mariljin trg šte. 8.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Mariljin trg 8, Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun

Ustanovljen septembra 1919.
Prometa do srede junija nad 65.000.000 kron.

4%

čistih brez odbitka rentnega davka.

Neposredno pod državnim nadzorstvom.